ৰিপৰ্টযোগ্য

ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়

মূল অধিকাৰক্ষেত্ৰ

লেখ আবেদন(দেৱানী) নং. ৩০০/২০১৬

কে. শ্ৰীধৰ ৰাও ....আবেদনকাৰী

বনাম

ভাৰত চৰকাৰ, সচিবৰ জৰিয়তে,

আইন আৰু ন্যায় মন্ত্ৰালয়, নতুন দিল্লী ....প্ৰতিবাদী

ৰায়

ন্যায়াধীশ, এম. আৰ. শ্বাহ

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৩২ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত দাখিল কৰা এই আৱেদনৰ যোগেদি গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা আবেদনকাৰীয়ে উপযুক্ত লেখ, নিৰ্দেশনা বা আদেশ আৰু আবেদনকাৰীয়ে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য পেঞ্চনৰ সুবিধা লাভৰ অধিকাৰী বুলি ঘোষণা কৰাৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা কৰিছে।

২) যে, আবেদনকাৰীয়ে ১৯৮৮ চনত কৰ্ণাটক ন্যায়িক সেৱাত সেৱাত যোগদান কৰিছিল। ২০০০ চনত তেওঁক কৰ্ণাটকৰ উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ উন্নীত কৰা হয়। ইয়াৰ পিছত তেওঁক পুইছনে ন্যায়াধীশ হিচাপে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ বদলি কৰা হয়। যে, ১৩.০৮.২০১৪ তাৰিখে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰি আবেদনকাৰীক গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। সেই পদত ১৪ মাহ কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি ২০.১০.২০১৫ তাৰিখে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি থকাৰ সময়ত আবেদনকাৰীক ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বিতীয় তফছিল, পাৰ্ট-ডি, অনুচ্ছেদ ১০ আৰু ১১ত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশসকলৰ (দৰমহা আৰু সেৱাৰ চৰ্তসমূহ) আইন, ১৯৫৪ অধীনত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে গ্ৰহণযোগ্য দৰমহা আৰু ভাট্টা প্ৰদান কৰা হৈছিল) (ইয়াৰ পিছত '১৯৫৪ আইন' বুলি কোৱা হব)।

২.১) যে, ২০.০৭.২০১৫ তাৰিখে যেতিয়া আবেদনকাৰীয়ে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ পদত অধিষ্ঠিত আছিল, তেতিয়া গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পঞ্জীয়কে আবেদনকাৰীৰ পেঞ্চন আৰু গ্ৰেচুইটি নিৰ্দ্ধাৰণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় নথি-পত্ৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিছিল । আবেদনকাৰীয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পৰা পেঞ্চনাৰ সুবিধা দাবী কৰে। কিন্তু আইন আৰু ন্যায় বিভাগে উচ্চ ন্যায়ালয়ক জনাইছিল যে আবেদনকাৰীয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ পেঞ্চন হিচাপে ৫,৪০,০০০ টকাৰ উচ্চ পেঞ্চন চিলিঙৰ অধিকাৰী নহয় আৰু সেয়েহে পেঞ্চনৰ মূল্য বছৰি ৪,৮০,০০০/ টকা নিৰ্ধাৰণ কৰি সংশোধিত পেঞ্চন প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিবলৈ অনুৰোধ জনায়। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পঞ্জীয়কে আইন আৰু ন্যায় বিভাগলৈ লিখিছিল যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়ম অনুসৰি আবেদনকাৰীয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে গ্ৰহণযোগ্য পেঞ্চনৰ অধিকাৰী আছিল। এই পৰ্যায়ত মন কৰিবলগীয়া যে প্ৰথম অৱস্থাত আবেদনকাৰীয়ে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চন বিচাৰিবলৈ বাছি লৈছিল। কিন্তু আবেদনকাৰীৰ হৈ এইটোৱেই হৈছে যে পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ স্পষ্ট কৰি দিছিল যে তেওঁ ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চন বিচাৰিছে। ওপৰত উল্লেখ কৰা কথাখিনি তলত আলোচনা কৰা হব।

২.২ যে, তাৰ পিছত ভাৰত চৰকাৰৰ আইন আৰু ন্যায় মন্ত্ৰালয়ে আবেদনকাৰীয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে পেঞ্চন লাভ কৰাৰ অধিকাৰী বুলি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মতক নাকচ কৰিলে, আবেদনকাৰীয়ে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ৩২ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত বৰ্তমানৰ আবেদনখন কৰিছে উপযুক্ত লেখ, নিৰ্দেশনা বা আদেশ আৰু আবেদনকাৰীয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰে পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী বুলি ঘোষণা কৰিবৰ বাবে।

৩) আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী কৈলাশ ভাছদেৱে তীব্ৰভাৱে দাখিল কৰিছে যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বিতীয় অনুসূচীৰ ঘ অংশৰ ১০ নং অনুচ্ছেদ অনুসৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশসকলক সন্মান জনাই প্ৰকৃত সেৱাত ব্যয় কৰা সময়ৰ পৰিমাণ, তাত উল্লেখ কৰা হাৰত দৰমহা দিব লাগে। দাখিল কৰা হৈছে যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বিতীয় অনুসূচীৰ ঘ অংশৰ ১১ নং অনুচ্ছেদ অনুসৰি "মুখ্য ন্যায়াধীশ" অভিব্যক্তিটোত এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। দাখিল কৰা হৈছে যে সেয়েহে ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বিতীয় অনুসূচীৰ ঘ অংশত, দৰমহা আৰু অন্যান্য সা-সুবিধাৰ ক্ষেত্ৰত, ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সৈতে সমান কৰা হৈছে।

৩.১ আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী কৈলাশ ভাছদেৱে আৰু দাখিল কৰিছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনৰ ধাৰা ২(১)(ক) অনুসৰি "ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ" মানে সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তিপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ মানে হল মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কৰ্তব্য পালন কৰিবলৈ নিয়োগ কৰা ন্যায়াধীশ। দাখিল কৰা হৈছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ ধাৰা ২(১)(ছ) অনুসৰি " ন্যায়াধীশ" মানে উচ্চ

ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ আৰু ইয়াত মুখ্য ন্যায়াধীশ, ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ, অতিৰিক্ত ন্যায়াধীশ আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

৩.২ আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী কৈলাশ ভাছদেৱে আৰু দাখিল কৰিছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনৰ প্ৰথম অনুসূচীৰ প্ৰথম খণ্ডৰ নিয়ম ২ অনুসৰি যি ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰথম খণ্ড প্ৰয়োগ হব তেনে ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন যিকোনো উচ্চ ন্যায়ালয়ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱাৰ বাবে – প্ৰতিটো সম্পূৰ্ণ হোৱা সেৱা বছৰৰ বাবে বছৰি ১,২১,৫৭৫/ টকা হব আৰু মুখ্য ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন কোনো কাৰণতে বছৰি ১৫,০০,০০০/ টকাতকৈ অধিক হব নালাগে। দাখিল কৰা হৈছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়ম অনুসৰি প্ৰথম খণ্ডৰ উদ্দেশ্যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱা .... উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ দৰে গণ্য কৰা হব। দাখিল কৰা হৈছে যে সেয়েহে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ লোৱা আবেদনকাৰীয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত বছৰি ১৫,০০,০০০/ টকাৰ সৰ্বোচ্চ সীমাকে ধৰি অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পৰা সকলো পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী হব ।

৩.৩ আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই দাবী কৰিছে যে প্ৰকৃততে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনত আবেদনকাৰীৰ আবেদন বিবেচনা কৰি প্ৰতিবাদীয়ে দাবী নাকচ কৰিছিল। দাখিল কৰা হৈছে যে প্ৰকৃততে পৰৱৰ্তী সময়ত আবেদনকাৰীয়ে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চন/পেঞ্চনাৰ সুবিধা দাবী কৰিছিল, আৰু সেয়েহে তেওঁৰ গোচৰটো ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত বিবেচনা কৰাটো প্ৰয়োজনীয়।

৩.৪ এতিয়া যিমানদূৰলৈকে প্ৰতিবাদীয়ে ইউনিয়ন অৱ ইণ্ডিয়া বনাম চ্যায়াদ সৰৱাৰ আলী (১৯৯৮) ৯ এছচিচি ৪২৬ গোচৰত এই আদালতৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতাৰ কথা আহিছে, তেতিয়ালৈকে ইয়াৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই তীব্ৰভাৱে দাখিল কৰিছে আবেদনকাৰীৰ মতে উক্ত সিদ্ধান্তটো হাতত থকা গোচৰৰ তথ্যৰ ক্ষেত্ৰত একেবাৰেই প্ৰযোজ্য নহব। উক্ত গোচৰৰ তথ্যসমূহ পৃথক কৰিব পৰা বুলি দাখিল কৰা হৈছে। দাখিল কৰা হৈছে যে উক্ত ৰায়দানটোৱে এনে এটা তথ্য পৰিস্থিতিৰ সৈতে জড়িত, যত প্ৰতিবাদীয়ে ন্যায়াধীশ হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰাৰ সময়ত ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিজৰ কৰ্তব্য পালন কৰিছিল আৰু সেইবাবেই তেওঁ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নহয়, ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰিছিল। দাখিল কৰা হৈছে যে পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা ৰায়দানৰ পেৰা ৯ত এই আদালতৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহ ন্যায়াধীশৰ মতামত। দাখিল কৰা হৈছে যে সেয়েহে চ্যায়াদ সৰৱাৰ আলী(উপৰোক্ত)ৰ গোচৰৰ সিদ্ধান্তৰ হাতত থকা গোচৰৰ তথ্যৰ ক্ষেত্ৰত কোনো প্ৰযোজ্য নহয়।

৩.৫ আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী কৈলাশ ভাছদেৱে আৰু দাখিল কৰিছে যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ দ্বিতীয় অনুসূচীৰ ঘ অংশৰ ১১ নং অনুচ্ছেদত বিশেষভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে যে "মুখ্য ন্যায়াধীশ" এই অভিব্যক্তিটোত এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। দাখিল কৰা হৈছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়মত পুনৰ কোৱা হৈছে যে "এই অংশৰ উদ্দেশ্যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱাক ...... মুখ্য হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ দৰে গণ্য কৰা হ' ব উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ" । দাখিল কৰা হৈছে যে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰেই কৰ্তব্য, বাধ্যবাধকতা আৰু কাম-কাজ পালন কৰে। সেয়েহে দাখিল কৰা হৈছে যে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ লোৱা আবেদনকাৰীয়ে সকলো ব্যৱহাৰিক উদ্দেশ্যৰ বাবে মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু সেয়েহে তেওঁ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পৰা পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী।

৩.৬ আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী কৈলাশ ভাছদেৱে আৰু দাখিল কৰিছে যে সেই হিচাপে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ড ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ লোৱা ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নহব। দাখিল কৰা হৈছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ড এনে এজন ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য যিয়ে সংঘ বা কোনো ৰাজ্যৰ অধীনত যিকোনো পেঞ্চনযোগ্য পদত অধিষ্ঠিত হৈছে ...... আৰু যিয়ে প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন লাভ কৰিবলৈ বাছি লোৱা নাই তৃতীয় খণ্ডত এনে ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে আৰু ইয়াত ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ লোৱা ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চনৰ বিষয়ে কোৱা হোৱা নাই।

৩.৭ আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী কৈলাশ ভাছদেৱে আৰু দাখিল কৰিছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ ১৪ নং ধাৰাত উল্লেখ আছে যে "এই আইনখনৰ বিধানসমূহৰ অধীনত প্ৰতিজন ন্যায়াধীশক অৱসৰৰ সময়ত পেঞ্চন প্ৰদান কৰা হব প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ স্কেল আৰু বিধান অনুসৰি" । দাখিল কৰা হৈছে যে প্ৰথম তফছিলৰ ৭ নং নিয়মত ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সেৱাক প্ৰথম খণ্ডৰ উদ্দেশ্যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ সমান কৰা হৈছে। দাখিল কৰা হৈছে যে সেয়েহে যেতিয়া অৱসৰৰ তাৰিখত আবেদনকাৰীয়ে ১৪ মাহৰ বাবে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱাৰ পিছত ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে, তেতিয়া আবেদনকাৰীয়ে পেঞ্চনাৰ সুবিধাসমূহৰ অধিকাৰী হব যিবোৰ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পাৰে।

৩.৮ ওপৰৰ দাখিলসমূহ কৰি বৰ্তমানৰ আবেদনখনৰ অনুমতি দিবলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰা হৈছে।

৪/ বৰ্তমানৰ আবেদনখন প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহানাইৰ তীব্ৰ বিৰোধিতা কৰিছে । তীব্ৰভাৱে দাবী কৰা হৈছে যে আবেদনকাৰীজন পদোন্নতিপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পৰা ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ লোৱা হোৱাৰ বাবে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ডহে প্ৰযোজ্য হব। দাখিল কৰা হৈছে যে অন্যথাও সেইবাবেই আবেদনকাৰীয়ে পেঞ্চনৰ বাবে আবেদন কেৱল তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনতহে দাখিল কৰিছিল আৰু সেয়েহে তেওঁৰ আবেদন কেৱল তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনতহে প্ৰক্ৰিয়াকৰণ কৰা হৈছিল। দাখিল কৰা হৈছে যে এই আদালতৰ সন্মুখতহে পৰৱৰ্তী সময়ত আফটাৰথ্থ হিচাপে আবেদনকাৰীয়ে প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চন/পেঞ্চনাৰ সুবিধা দাবী কৰিছে। দাখিল কৰা হৈছে যে যিহেতু তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনত প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চনৰ ক্ষেত্ৰত এতিয়ালৈকে কোনো উচ্চ সীমা নাছিল, সেয়েহে আবেদনকাৰীয়ে কেৱল তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চনৰ বাবে আবেদন কৰিছিল।

৪.১ প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহানাই আৰু দাখিল কৰিছে যে ২২১ নং অনুচ্ছেদৰ সৈতে পঢ়া সংবিধানৰ দ্বিতীয় তফছিলৰ ঘ অংশৰ ১১ নং অনুচ্ছেদত দেখা গৈছে যে উক্ত বিধানসমূহে এজন ন্যায়াধীশৰ কেৱল দৰমহাৰ প্ৰাপ্যতা নিৰ্ধাৰণ কৰে /উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ আৰু একেখিনি এডহক বা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ/মুখ্য ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য কৰা হয়। দাখিল কৰা হৈছে যে সেয়েহে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক কেৱল দৰমহাৰ সীমিত উদ্দেশ্যৰ বাবে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সমান কৰা হয় আৰু অন্যথা নহয়।

৪.২ প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহানাই আৰু দাখিল কৰিছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ ভিত্তিত দৰমহা গণনাৰ সীমিত উদ্দেশ্যৰ বাবেই ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

৪.৩ প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহানাই আৰু দাখিল কৰিছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়মটো প্ৰথম খণ্ডৰ ২ নং নিয়মৰ সৈতে পঢ়িব লাগিব। দাখিল কৰা হৈছে যে প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়মতো গণনাৰ কথা কোৱা হৈছে আৰু সমান পেঞ্চন প্ৰদানৰ কথা কোৱা হোৱা নাই।

৪.৪ প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহানাই আৰু দাখিল কৰিছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়মটো প্ৰথম খণ্ডৰ ২ নং নিয়মৰ সৈতে পঢ়িলে দেখা যায় যে কি প্ৰথম খণ্ডত চিন্তা কৰা হৈছে কেৱল তেওঁলোকে এটা বিশেষ বছৰৰ ভিতৰত ন্যায়াধীশ/ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ/মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গ্ৰহণ কৰা পদৰ হিচাপ। দাখিল কৰা হৈছে যে যিকোনো পৰিস্থিতিতেই ৭ নং নিয়মত কেৱল সংবিধানৰ ১২৭ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এজন ন্যায়াধীশক

এডহক ন্যায়াধীশ বা সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এজন ন্যায়াধীশ হোৱাৰ সেৱাৰ সময়সীমা গণনা কৰা হৈছে। দাখিল কৰা হৈছে যে সেয়েহে মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে পেঞ্চনৰ বাবে আবেদনকাৰীৰ প্ৰাৰ্থনা স্থায়ী নহয় আৰু আবেদনকাৰী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী নহয় আৰু সকলো বিধিগত পদ আৰু নিযুক্তিৰ বিবেচনাৰ বাবে যোগ্য নহয় যাৰ বাবে এজন অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ যোগ্য।

৪.৫ প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহানাই আৰু দাখিল কৰিছে যে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি পোৱা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২১৭ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি পোৱা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সমান কৰিব নোৱাৰিব । দাখিল কৰা হৈছে যে চ্যায়াদ সৰৱাৰ আলী (উপৰোক্ত)ৰ গোচৰত এই আদালতে শুদ্ধভাৱে ৰায় দিছিল যে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ পৰা পৃথক। পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা সিদ্ধান্তৰ ১০ আৰু ১১ নং অনুচ্ছেদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই দাখিল কৰিছে যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্ত হোৱা এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২১৭ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি দিয়া মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সৈতে সমান কৰিব নোৱাৰিব।

৪.৬ প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰীমতী ভি মোহনাই আৰু দাখিল কৰিছে যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২১৭ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি পোৱা মুখ্য ন্যায়াধীশ আৰু ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি পোৱা ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ মাজত স্পষ্ট পাৰ্থক্য আছে । দাখিল কৰা হৈছে যে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ নিযুক্তি হলে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কাৰ্যালয় খালী হৈ থাকে। দাখিল কৰা হৈছে যে সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ পদ খালী হৈ থকাৰ সময়তে এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক কেৱল ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কাম-কাজ সম্পাদন কৰিবলৈ নিযুক্তি দিয়ে। দাখিল কৰা হৈছে যে ভাৰতীয় সংবিধানৰ অনুসূচী ৩ অষ্টম পেৰাত মুখ্য ন্যায়াধীশ আৰু অন্যান্য ন্যায়াধীশসকলৰ বাবে শপত গ্ৰহণৰ ব্যৱস্থা আছে, কিন্তু ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে নাই। দাখিল কৰা হৈছে যে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশে কেতিয়াও শপত গ্ৰহণ নকৰে। দাখিল কৰা হৈছে যে যিকোনো কনিষ্ঠ ন্যায়াধীশক ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি দিব পাৰি। সেয়েহে দাখিল কৰা হৈছে যে সংবিধানৰ ২১৭ অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি দিয়া মুখ্য ন্যায়াধীশ আৰু সংবিধানৰ ২২৩ অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি দিয়া ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ মাজত বস্তুগত পাৰ্থক্য আছে। দাখিল কৰা হৈছে যে যি সময়ছোৱাত ন্যায়াধীশ নিযুক্তি দিয়া হয় আৰু ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে কাম কৰে আৰু সংবিধানৰ ২২১ অনুচ্ছেদৰ সৈতে পঢ়া সংবিধানৰ দ্বিতীয় তফছিলৰ ১১ নং অনুচ্ছেদ বিবেচনা কৰিলেহে এনে এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰমহা পোৱাৰ অধিকাৰী। এনে এজন

ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰমহা পোৱাৰ অধিকাৰী। সেয়েহে দাখিল কৰা হৈছে যে আবেদনকাৰীয়ে অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পৰা পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী নহব আৰু সেয়েহে অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে পোৱা পেঞ্চন/পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ পৰা সঠিকভাৱে অস্বীকাৰ কৰা হয়।

৪.৭ ওপৰৰ দাখিলসমূহ কৰি বৰ্তমানৰ আবেদনখন খাৰিজ কৰিবলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰা হৈছে।

৫/ নিজ নিজ পক্ষৰ বিদ্বান অধিবক্তা আমি দীঘলীয়াকৈ শুনিছো।

৫.১ এই আদালতৰ বিবেচনাৰ বাবে উত্থাপিত হোৱা চুটি প্ৰশ্নটো হল, ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ লোৱা আবেদনকাৰীজন অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পৰা পেঞ্চনাৰ সুবিধাসমূহৰ অধিকাৰী নেকি?

৫.২ ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ ১৪ নং ধাৰাত ন্যায়াধীশসকলক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। ইয়াত উল্লেখ আছে যে ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ বিধানৰ অধীনত প্ৰতিজন ন্যায়াধীশক অৱসৰৰ সময়ত প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ স্কেল আৰু বিধান অনুসৰি পেঞ্চন প্ৰদান কৰা হব। ইয়াৰ উপৰিও ইয়াত উল্লেখ কৰা হৈছে যে এনে কোনো পেঞ্চন ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰা নহব যদিহে (ক) তেওঁ পেঞ্চনৰ বাবে বাৰ বছৰৰ কম নহয় সেৱা সম্পূৰ্ণ নকৰে; বা (খ) তেওঁ বাষষ্ঠি বছৰ বয়সত উপনীত হৈছে; বা (গ) তেওঁৰ অৱসৰ অসুস্থতাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বুলি চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ প্ৰমাণিত কৰা হৈছে। “বিচাৰক” ৰ সংজ্ঞা ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ ধাৰা ২(১)(ছ)ৰ অধীনত দিয়া হৈছে। ১৯৫৪ চনৰ আইনৰ ২(১)(ছ) ধাৰা অনুসৰি “ ন্যায়াধীশ” মানে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ আৰু ইয়াত মুখ্য ন্যায়াধীশ, ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ, অতিৰিক্ত ন্যায়াধীশ আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

৫.৩ ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম অংশ এনে এজন ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হব যিয়ে কেন্দ্ৰ বা কোনো ৰাজ্যৰ অধীনত অন্য কোনো পেঞ্চনযোগ্য পদত অধিষ্ঠিত হোৱা নাই বা যিজন ন্যায়াধীশে কেন্দ্ৰ বা কোনো ৰাজ্যৰ অধীনত আন কোনো পেঞ্চনযোগ্য পদত অধিষ্ঠিত হৈ প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন লাভ কৰিবলৈ বাছি লৈছে । ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ড এনে ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হব যিয়ে কেন্দ্ৰ বা কোনো ৰাজ্যৰ অধীনত যিকোনো পেঞ্চনযোগ্য পদত অধিষ্ঠিত হৈছে আৰু যিয়ে প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন লাভ কৰিবলৈ বাছি লোৱা নাই। এই গোচৰটোত, সেই হিচাপে, আবেদনকাৰীজন এজন পদোন্নতিপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ আছিল আৰু সেয়েহে প্ৰথম তফছিলৰ তৃতীয় খণ্ড প্ৰযোজ্য হব পাৰে। মন কৰিবলগীয়া যে সেইবাবেই আবেদনকাৰীয়ে তৃতীয় খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চনৰ বাবে আবেদন কৰিছিল। কিন্তু আবেদনকাৰীৰ

হৈ এইটোৰেই হৈছে যে পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চনৰ বাবে আবেদন কৰা ভুলটো উপলব্ধি কৰিছিল। ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডলৈ পৰৱৰ্তী সময়ত আবেদনকাৰীক স্থানান্তৰিত হবলৈ অনুমতি দিব পাৰি নেকি, এই প্ৰশ্নটোত প্ৰৱেশ নকৰাকৈয়ে আমি আবেদনকাৰীৰ গোচৰটো এনেদৰে বিবেচনা কৰিম যেন তেওঁ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ অধীনত পেঞ্চনৰ বাবে আবেদন কৰিছিল ।

৬) ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ২ নং নিয়মত উল্লেখ আছে যে প্ৰথম খণ্ডৰ অন্যান্য বিধানসমূহৰ অধীনত প্ৰথম খণ্ড প্ৰযোজ্য হোৱা ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন হব (ক) মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱাৰ বাবে যিকোনো উচ্চ ন্যায়ালয় – সেৱাৰ প্ৰতিটো সম্পূৰ্ণ বছৰৰ বাবে বছৰি ১,২১,৫৭৫/ টকা; (খ) যিকোনো উচ্চ ন্যায়ালয়ত আন যিকোনো ন্যায়াধীশৰ দৰে সেৱাৰ বাবে – সেৱাৰ প্ৰতিটো সম্পূৰ্ণ বছৰৰ বাবে বছৰি ৯৬,৫২৪/ টকা। ইয়াৰ উপৰিও এই অনুচ্ছেদৰ অধীনত পেঞ্চন কোনো কাৰণতে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত বছৰি ১৫,০০,০০০/ টকা আৰু আন কোনো ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত বছৰি ১৩,৫০,০০০/ টকাতকৈ অধিক হব নালাগে।

৬.১ ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়ম, যাৰ ওপৰত আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই বহু পৰিমাণে নিৰ্ভৰ কৰিছে, প্ৰথম খণ্ডৰ উদ্দেশ্যে, ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিছে এটা উচ্চ ন্যায়ালয় .... উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ দৰে গণ্য কৰা হব। গতিকে নিয়ম ২ অনুসৰি পেঞ্চনৰ গণনাৰ উদ্দেশ্যে এজন ন্যায়াধীশে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাক মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱা হিচাপে গণ্য কৰা হব, অৰ্থাৎ বছৰি ১,২১,৫৭৫/ টকা। উদাহৰণস্বৰূপে, বৰ্তমানৰ ক্ষেত্ৰৰ দৰেই, প্ৰদান কৰা সেৱাসমূহৰ বাবে...আবেদনকাৰীক ১৪ মাহৰ বাবে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে, সেই ১৪ মাহৰ বাবে পেঞ্চন গণনা কৰাৰ সময়ত তেওঁৰ পেঞ্চন মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব, অৰ্থাৎ বছৰি ১,২১,৫৭৫ টকা আৰু বাকী সেৱাৰ বছৰবোৰৰ বাবে তেওঁৰ পেঞ্চন গণনা কৰা হ'ব উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ হিচাপে। ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ২ আৰু ৭ নং নিয়মত তলত দিয়া ধৰণে পঢ়িব পাৰি:

> "২. এই অংশৰ অন্যান্য বিধানসমূহৰ অধীনত, এই অংশ প্ৰযোজ্য হোৱা ন্যায়াধীশক প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চন হব, __
>
> (ক) যিকোনো উচ্চ ন্যায়ালয়ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱা আগবঢ়োৱাৰ বাবে প্ৰতিটো সম্পূৰ্ণ হোৱা সেৱা বছৰৰ বাবে বছৰি ১,২১,৫৭৫/ টকা;

(খ) যিকোনো উচ্চ ন্যায়ালয়ত আন যিকোনো ন্যায়াধীশৰ দৰে সেৱাৰ বাবে, প্ৰতিটো সম্পূৰ্ণ হোৱা সেৱা বছৰৰ বাবে বছৰি ৯৬,৫২৪/ টকা:

উল্লেখযোগ্য যে এই অনুচ্ছেদৰ অধীনত পেঞ্চন কোনো কাৰণতে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত বছৰি ১৫,০০,০০০/ টকা আৰু আন কোনো ন্যায়াধীশৰ ক্ষেত্ৰত বছৰি ১৩,৫০,০০০/ টকাতকৈ অধিক হ’ ব নালাগে।

৭) এই অংশৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ বা উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ তদৰ্থ ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱাক উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ দৰে গণ্য কৰা হ'ব,

যদিহে এই অনুচ্ছেদৰ কোনো কথাই প্ৰযোজ্য নহব–

(ক) অতিৰিক্ত ন্যায়াধীশ বা ভাৰপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ; অথবা

(খ)এজন ন্যায়াধীশক যিজনে নিযুক্তিৰ সময়ত কেন্দ্ৰ বা কোনো ৰাজ্যৰ অধীনত পূৰ্বৰ যিকোনো সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত পেঞ্চন (অক্ষমতা বা পেঞ্চনৰ বাহিৰে) লাভ কৰি আছে।”

৬.২ এতিয়া যিমানদূৰলৈকে আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তাই সংবিধানৰ দ্বিতীয় তফছিলৰ পেৰা ১১ পাৰ্ট ডি আৰু সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১২৭, ২২১ আৰু ২২৩ৰ ওপৰত ৰখাৰ কথা, পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা কথাখিনিৰ সংযুক্ত পঠনৰ ওপৰত বিধান অনুসৰি, আমাৰ মতে যেতিয়ালৈকে সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি পোৱা ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিজৰ কৰ্তব্য পালন কৰি থকা ন্যায়াধীশে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰে দৰমহা আৰু অন্যান্য সুবিধাৰ অধিকাৰী হব। ইয়াৰ অৰ্থ হল পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা বিধানসমূহে যিটো চিন্তা কৰিছে সেয়া হৈছে কেৱল মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে কাম কৰাৰ সময়ত কাৰ্যকালৰ সময়ত দৰমহা প্ৰদান কৰা। আনকি ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ বিধানৰ ভিত্তিতও দৰমহা গণনাৰ সীমিত উদ্দেশ্যৰ বাবেই ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

৬.৩ এতিয়া যিমানদূৰলৈকে আবেদনকাৰীৰ হৈ দাখিল কৰা হৈছে, দ্বিতীয় তফছিলৰ পেৰা ১১ পাৰ্ট ডিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি যে “মুখ্য ন্যায়াধীশ” ত এজন “ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ” অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে আৰু ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে কাম কৰা এনে এজন ন্যায়াধীশ হব লাগে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ দৰমহা দিছিল আৰু সকলো ব্যৱহাৰিক উদ্দেশ্যৰ বাবে তেওঁ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কৰ্তব্য পালন কৰিছে

আৰু সেয়েহে তেওঁক অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে গ্ৰহণযোগ্য পেঞ্চনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা হব, এইটো মন কৰিবলগীয়া যে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি পোৱা ন্যায়াধীশ আৰু সংবিধানৰ ২১৭ অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ এজনৰ মুখ্যৰ মাজত স্পষ্ট পাৰ্থক্য আছে । ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২২৩ নং দফা বিবেচনা কৰিলে দেখা যায় যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশক ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয় । সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কৰ্তব্যৰ উদ্দেশ্যে আৰু মুখ্য ন্যায়াধীশৰ পদ খালী হৈ আছে। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কাৰ্যালয় খালী হৈ থাকিলে মুখ্য ন্যায়াধীশৰ কাৰ্যালয়ৰ কৰ্তব্য আন যিকোনো ন্যায়াধীশে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে পালন কৰিব। গতিকে কেৱল দৰমহাৰ সীমিত উদ্দেশ্যৰ বাবেহে এনে এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সমতুল্য ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু আন কোনো উদ্দেশ্যৰ বাবে নহয়, বিশেষকৈ পেঞ্চনৰ বাবে নহয়। পেঞ্চনৰ উদ্দেশ্যে, ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰাসংগিক বিধানসমূহ ইয়াৰ ওপৰত আৰু ওপৰত পৰ্যবেক্ষণ কৰা ধৰণে উলিওৱা হৈছে, ১৯৫৪ চনৰ আইন, ১৯৫৪ চনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ নিয়ম ২ অনুসৰি পেঞ্চন গণনা কৰাৰ সময়ত কেৱল ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে ন্যায়াধীশে আগবঢ়োৱা সেৱাক মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গণ্য কৰিব লাগিব আৰু ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ বাবে তেওঁৰ পেঞ্চন সেই অনুসৰি মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গণনা কৰিব লাগিব। গতিকে আবেদনকাৰীয়ে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে অৰ্থাৎ ১৪ মাহৰ বাবে আগবঢ়োৱা সেৱাসমূহ মুখ্য ন্যায়াধীশৰ হিচাপে গণ্য/গণনা কৰিব লাগিব, অৰ্থাৎ বছৰি ১,২১,৫৭৫/ টকা, বা যিটো হব পাৰে। প্ৰৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ৭ নং নিয়ম পৃথকে পঢ়িব নোৱাৰি। আনকি ৭ নং নিয়মতো বিশেষভাৱে উল্লেখ আছে যে এই অংশ – প্ৰথম খণ্ডৰ উদ্দেশ্যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱাক উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে প্ৰদান কৰা সেৱাৰ দৰে গণ্য কৰা হব। ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ নিয়ম ২ আৰু ৭ নং নিয়ম সংযুক্তভাৱে পঢ়িব লাগিব আৰু যদি সংযুক্তভাৱে পঢ়া হয়, তেন্তে সেই ক্ষেত্ৰত প্ৰথম তফছিলৰ প্ৰথম খণ্ডৰ ২ নং নিয়মৰ অধীনত পেঞ্চনৰ গণনা কৰাৰ সময়ত... ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে আগবঢ়োৱা সেৱাক মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে গণ্য কৰিব লাগিব আৰু সেই অনুসৰি তেওঁৰ পেঞ্চন গণনা কৰিব লাগিব আৰু সেই সময়ছোৱাৰ বাবে তেওঁৰ পেঞ্চন গণনা কৰিব লাগিব যেন তেওঁ মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে সেৱা আগবঢ়াইছে।

৭) এতিয়া যিমানদূৰলৈকে প্ৰতিবাদীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান অধিবক্তাই চ্যায়াদ সৰৱাৰ আলী(উপৰোক্ত)ৰ গোচৰত এই আদালতৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত যি নিৰ্ভৰশীলতা ৰাখিছে, সেয়া আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা

বিদ্বান অধিবক্তাই কিছুমানৰ বাবে সঠিক যিমানখিনিলৈকে উক্ত সিদ্ধান্তটো তথ্যৰ ওপৰত পৃথক কৰিব পৰা যায়। এইটো সঁচা যে উক্ত গোচৰটোত প্ৰতিবাদী – ন্যায়াধীশে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে নহয়, কনিষ্ঠ ন্যায়াধীশ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰিছিল। কিন্তু উক্ত সিদ্ধান্তত বিশেষভাৱে লক্ষ্য কৰা হৈছে যে প্ৰথম তফছিলৰ ৭ নং নিয়মৰ সৈতে পঢ়া নিয়ম ২ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশটোৱে এজন ন্যায়াধীশক তেওঁৰ ন্যায়িক কেৰিয়াৰৰ সময়ছোৱাত প্ৰদান কৰিবলগীয়া পেঞ্চনৰ গণনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে আৰু পেঞ্চনৰ গণনাত সময় যিটো তেওঁ ন্যায়াধীশ বা ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ বা মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে ব্যয় কৰিছিল সেইটো বিবেচনা কৰা হয়। এই আদালতে পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা সিদ্ধান্তত আৰু লক্ষ্য কৰিছে যে প্ৰথম তফছিল থকা নিয়মসমূহে এই কথাটোৰ প্ৰতি সচেতন যে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা বৰ্তমানৰ ন্যায়াধীশজন ন্যায়াধীশ বা মুখ্য ন্যায়াধীশ হ' ব পাৰে বা ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে কিছু সময়ৰ বাবে কাম কৰিব পাৰে পেঞ্চনৰ পৰিমাণ গণনা কৰাৰ উদ্দেশ্যে, এজন ন্যায়াধীশে ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে কটোৱা সময়সীমাক চিলিং নিৰ্ধাৰণৰ উদ্দেশ্যে বিবেচনা কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও দেখা যায় যে অৱশ্যে সংবিধানৰ ২২৩ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি পোৱা এজন ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশক সংবিধানৰ ২১৭ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত নিযুক্তি দিয়া মুখ্য ন্যায়াধীশৰ সৈতে সমান কৰা নহয়। ওপৰৰ পৰ্যবেক্ষণবোৰে বিষয়টোক চেপি ধৰিছে। আনকি আমি উত্থাপিত প্ৰশ্নটো স্বতন্ত্ৰভাৱে বিবেচনা কৰিছো আৰু আমাৰ মতামত যে আবেদনকাৰীয়ে পেঞ্চনত থকা চিলিংকে ধৰি পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী নহয় যিটো অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হ' ব পাৰে আৰু ওপৰত পৰ্যবেক্ষণ কৰা অনুসৰি কেৱল সেই সেৱাৰ সময়ছোৱাহে লাভ কৰিব পাৰে তেওঁ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে প্ৰদান কৰা, অৰ্থাৎ ভাৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে ১৪ মাহৰ সেৱাক প্ৰথম খণ্ডৰ নিয়ম ২/ নিয়ম ২ অনুসৰি পেঞ্চন গণনাৰ উদ্দেশ্যে মুখ্য ন্যায়াধীশ হিচাপে প্ৰদান কৰা সেৱা হিচাপে গণ্য কৰিব লাগিব ১৯৫৪ চনৰ আইনখনৰ প্ৰথম তফছিল মতে।

৮) ওপৰৰ কথাখিনিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আৰু ওপৰত উল্লেখ কৰা কাৰণসমূহৰ বাবে আবেদনকাৰীয়ে প্ৰাৰ্থনা কৰা ধৰণে সকাহ আৰু ঘোষণাৰ অধিকাৰী নহয়। আবেদনকাৰীয়ে পেঞ্চনত থকা চিলিংকে ধৰি পেঞ্চনাৰ সুবিধাৰ অধিকাৰী নহয় যিটো অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুখ্য ন্যায়াধীশৰ বাবে উপলব্ধ হব পাৰে। এই আবেদনখন বিফল হল আৰু খাৰিজ কৰাৰ যোগ্য আৰু সেই অনুসৰি খাৰিজ কৰা হয়।

ন্যায়াধীশ অৰুণ মিশ্ৰ

নতুন দিল্লী

ন্যায়াধীশ এম আৰ শ্বাহ

০৬ ছেপ্টেম্বৰ, ২০১৯

ন্যায়াধীশ বি.আৰ. গাভাই

অনুবাদ- প্ৰণৱ জ্যোতি বৰা, জ্যেষ্ঠ অনুবাদক